

Møde i Lokal Trepert Djursland d. 28. april 2025

Dagsorden

10.00-10.05	Godkendelse af dagsorden til mødet d. 28. april 2025
Referat	<p>Politisk repræsentant fra Syddjurs Kommune bemærkede, at dagsordenen som udgangspunkt kan godkendes, men at det er vigtigt, at der i de fremtidige dagsordener til møderne er et større fokus på det konkrete arbejde med at udvælge projekter til omlægningsplanen.</p> <p>Dagsordenen blev godkendt af treparten.</p>
10.00-10.05	Godkendelse af referat fra møde d. 27. marts 2025 jf. vedlagte bilag 1
Referat	<p>Ingen bemærkninger, så referatet blev dermed godkendt.</p>
10.05-10.20	<p>Drøftelse og godkendelse af "Principper for arbejdet i Lokal Trepert Djursland", jf. vedlagte bilag 2</p> <p>Der er af Sekretariatet blevet foretaget ændringer ud fra drøftelserne på forrige møde i Lokal Trepert Djursland, som kræver trepartens godkendelse.</p> <p>Derudover:</p> <p>Ønsker fra DN til drøftelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Præcisering af, hvad der menes med <i>"kan finansieres af eksisterende tilskudsordninger (...) og evt. nye muligheder opstået i forbindelse med Grøn Trepert."</i> (øverste side 3). - I afsnittet om "arbejdet med omlægningsplaner" er det anført: <i>"I det omfang, det er muligt, etableres kvælstofvådområder til at mindske behovet for markregulering."</i> (side 2) <p>DN ønsker i den kontekst en uddybning af, hvad der menes med "kvælstofvådområder", og "mindske behovet for</p>

	<p>markregulering". DN oplyser, at de ikke umiddelbart finder, at prioritering af "kvælstofvådområder" er den rette strategi i forhold til at skabe og genskabe naturområder, da et kvælstofområde, som et minivådområde ikke kan betegnes som natur og under alle omstændigheder ikke har karakter af permanent omlægning af dyrkede marker. Det vil ikke mindst gøre det illusorisk af gennemføre det efterfølgende fællesprincip om at realisere eller indtænke synergieffekter i eksisterende udtagningsordninger.</p>
Referat	<p>Danmarks Naturfredningsforening (DN) ønskede en forsikring af, at der er tale om afbrydning af dræn i et kvælstofvådområde, da det ellers blot vil udvikle sig til et slags minivådområde med en etableret sø, der indeholder et højt niveau af kvælstof. Ønskede en forsikring af, at der ligeledes indtænkes randarealer i projekterne. Dernæst ønskede de at få ført til referat, at der i udtagningsindsatsens også skal indtænkes udtagning i forhold til at genskabe natur og ikke blot mest effektivitet for pengene. Derudover mindede DN de resterende parter om, at der i arealomlægningen skal tages højde for mere end blot udtagning af lavbundsjord. Et vigtigt hensyn er også bl.a. beskyttelse af grundvand.</p> <p>Bisidder fra teknikergruppen: der er flere eksempler på vådområdeprojekter, hvor der på sigt har etableret sig en fin natur. Kvælstofvådområder er et godt redskab at have i projektværktøjskassen, men kvælstofprojekter kan ikke laves i eks. ådale, så det er ikke alle steder man kan lave disse projekter.</p> <p>Direktør fra Syddjurs Kommune: Formuleringen i principperne: <i>at omlægningsplaner laves, så udtagning af lavbundsjord prioriteres højest, idet nye naturområder etableres. I det omfang det er muligt, etableres kvælstofvådområder til at formindske behovet for markregulering.</i> Er ikke et enten eller, men et både og. Så udtagning af lavbundsjord er prioriteret højest, men der er også fokus på synergieffekter og regenerativ natur. Der er mulighed for at anvende andre redskaber i projektværktøjskassen så som eks. kvælstofvådområder, hvis det er nødvendigt.</p> <p>Djursland Landboforening (DL): Der er en række definerede udtagningsordninger, som kan anvendes i udtagningsindsatsen. Randarealer er allerede indtænkt som en fast del i projekterne, da man bl.a. ikke må påvirke udenomsarealerne nærliggende et udtagningsprojekt.</p>

	<p>Treparten opnåede en fælles forståelse på mødet, om at et kvælstofvådområdeprojekt er en type af projekt i værktøjskassen, men at det ikke i særlig høj grad vil blive anvendt i Lokal Trepert Djursland grundet den typografi, som der er i området.</p> <p>DN ønskede en præcisering af hvad der menes med "kan finansieres af eksisterende tilskudsordninger" og derudover en undren over, at tilskudsordninger nævnes i principperne.</p> <p>Det blev præciseret af formanden i treparten, at tilskudsordningerne er nævnt for at illustrere, hvordan projekterne kan finansieres.</p> <p>DN udtrykte en bekymring om, at aftalepapirerne i Lokal Trepert Djursland er udarbejdet som om de udløber ultimo 2025. DN ønsker, at papirerne er mere langsigtede, og har en længere tidshorisont i de overordnede principper. Der er et for snævert syn på igangsatte projekter og der mangler et yderligere naturperspektiv.</p> <p>Formanden for treparten præciserede, at man implicit indtænker sammenhængende naturarealer med i de igangværende projekter i forbindelse med arealplanlægningen i omlægningsplanen.</p> <p>Politisk repræsentant fra Norddjurs Kommune gjorde opmærksom på, at der ikke bør bruges for meget tid på principielle detaljer i aftalepapirerne på møderne i treparten, da der er en stram tidsplan for udarbejdelsen af selve omlægningsplanen.</p> <p>DN anførte heroverfor, at DN netop på grund af den stramme tidsplan fra første arbejdsmøde og alle efterfølgende møder har efterlyst fokus på konkrete forslag til omlægning af landbrugsjord, og at man på alle møder har anført, at der var for meget fokus på kommissorium og fælles principper, da disse i vidt omfang allerede er fastlagt i aftalen om den grønne trepart. Særligt, fordi både kommissorium og fælles principper har karakter af en indsnævring af målsætningerne, hvor natur og skovrejsning får meget lav prioritet.</p> <p>DN fremsatte forslag om en tilføjelse til pkt. a. i afsnittet om de overordnede principper i <i>principper for arbejdet i Lokal Trepert Djursland</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ... Dette udelukker ikke muligheden for at arbejde med andre typer af projekter (projekter der ikke allerede er igangsat eller eksisterende) indenfor området, som kan finansieres af eksisterende tilskudsordninger.
--	--

	Ovenstående forslag blev godkendt af treparten og principperne blev godkendt.
10.20-10.35	<p>Drøftelse af Lodsejerinddragelse i Lokal Trepert Djursland</p> <p>Teknikergruppen har foreslået at definere lodsejerinddragelse i Lokal Trepert Djursland på følgende måde:</p> <p>Før sommerferien:</p> <p>Der vil blive udsendt et generelt orienterende brev via e-boks (bilag 3a) til de lodsejere, som har lavbundsarealer, der indgår i et skitseprojekt i MARS for Djursland Øst. Brevet vil tage inspiration i lodsejerbrev udsendt af Lokal Trepert Nisum Fjord (bilag 3b). I brevet henvises der til, hvor lodsejerne kan finde generel information om vådområde- eller lavbundsprojekter og hvad det betyder, at lodsejers arealer indgår i skitseprojekterne til omlægningsplanen.</p> <p>Efter sommerferien:</p> <p>Når der foreligger mere specifikke projekter, som der skal indgå i omlægningsplanen, vil der blive afholdt fælles lodsejermøder med de relevante lodsejere, hvor der kan gives svar i forhold til det konkrete projekt, som lodsejers arealer indgår i. På møderne præsenteres projektets ide og baggrund for projektet med ophæng i den grønne trepart. Efterfølgende bedes der om mandat hos lodsejerne til at igangsætte en forundersøgelse på arealerne.</p> <p>Et andet udkast til brev udarbejdet af Djursland Landboforening jf. vedlagte bilag 3c</p>
Referat	<p>DL mener, at der mangler betoning på frivillighed i udkastet udarbejdet af Sekretariatet og at jordfordeling spiller en stor rolle i projektindsatsen. Derudover er formuleringen i indledningen for skarp, da den går direkte på at fortælle om skitseprojekter. Der mangler en mere overordnet indledning til omlægningsplaner. DL finder det urealistisk med generelle lodsejeropstartsmøder i 2025 jf. tidslinjen. DL betonede vigtigheden af, at der afholdes lodsejermøder inden der afholdes et generelt borgermøde.</p> <p>Formanden for treparten nævnte at formuleringen i et lodsejerbrev skal betone balancegangen i forhold til, at der er et stort frivillighedsperspektiv, men at der også skal være fokus på, at det er en stor fælles samfundsmæssig opgave.</p> <p>DN ønskede et større fokus på, at lodsejerne kan bidrage til at løse en naturkrise, og at der er et øget fokus på naturpotentialet i</p>

	<p>projekterne og lodsejernes særlige jorder med en særlig naturværdi, som skal indgå i omlægningsplanen. Derudover ønskede DN ligeledes en mere blød formulering i indledningen end den, der er formuleret i Sekretariatets forslag, så det i stedet bliver noget ala "omlægningsplanenerne er under udvikling og skal løftes i samarbejde med lodsejerne". DN vil ligeledes gerne have præciseret, at de ikke er interessenter, men er ligeværdige parter i treparten. Derudover kan det overvejes om DN skal være medunderskrivere af brevet.</p> <p>Lokal Trepert Djursland blev enige om, at teknikergruppen skal komme med et nyt forslag på baggrund af de ovenstående drøftelser.</p>
10.35-10.45	<p>Godkendelse af borgermøde d. 12. juni kl. 19.00-20.30 jf. bilag 4</p> <p>Borgermødet afholdes i Kolind+. Programmet er overordnet og agerer som en indflyvning til arbejdet med Aftale om et Grønt Danmark, arbejdet i en Lokal Trepert og så vil en case blive præsenteret: klima-lavbundsprojekt Ryomgård, Syddjurs Kommune samt der vil være mulighed for at borgerne kan stille spg.</p>
Referat	<p>Formanden for treparten præciserede, at borgermødet har til hensigt at give en bred information og fortælle overordnet om rammerne for grøn trepart. Men borgermødet skal ikke være en hindring for den store proces med at få en godkendt omlægningsplan og derfor kan det være mødet skal flyttes til senere på året.</p> <p>DL fremhævede, at det er meget vigtigt, at møderne kommer i den rette rækkefølge, så lodsejerne også har en oplevelse af at være hørt og orienteret inden andre borgere bliver orienteret. Derudover så er lodsejerne i høj grad interesseret i at bidrage til at skabe natur, men de er også interesseret i deres egen økonomi. Det er derfor vigtigt, at lodsejerne har mulighed for at deltage på et lodsejermøde inden der afholdes borgermøde.</p> <p>NST erklærede sig enige i, at lodsejerne skal orienteres inden der afholdes borgermøde.</p> <p>Treparten var enige om, at Sekretariatet og teknikergruppen undersøger om det er muligt at afholde lodsejermøder med relevante lodsejere inden planlagte borgermøde d. 12. juni. Hvis dette ikke er muligt, så rykkes borgermødet. Treperten har godkendt programmet for borgermødet.</p>

<p>10.45-12.00</p> <p>Inkl. pause med frokost</p>	<p>Præsentation af potentialet for Djursland Øst samt oversigt over igangværende og realiserede projekter</p> <p>Teknikergruppen har indtegnet en række skitseprojekter svarende til en tilbageholdelse af ca. 190 tons kvælstof (heraf indgår 38 tons af ansøgte projekter), hvor Lokal Trepert Djursland skal levere 94 tons. Skitseprojekterne er primært lavbundsprojekter og er vurderet af teknikergruppen til overordnet at være realiserbare, da der er taget højde for, at der ikke er tekniske anlæg, udvindingstilladelser eller eks. udfordringer med nærliggende huse, der kan være hindringer for et projekt.</p> <p>Hvis der arbejdes videre med disse projekter, så leverer treparten på kvælstofindsatsen og CO₂ for Djursland Øst. Det er derfor som udgangspunkt ikke nødvendigt at udtage højjord.</p> <p>Jakob Sølvhøj Roelsgaard fra Norddjurs Kommune faciliterer en drøftelse skitseprojekterne i Lokal Trepert Djursland.</p> <p>Der vil indgå en oversigt over kommunale eller Naturstyrelsens lavbund- og vådområdeprojekter, der er <i>opgivet, under afklaring, under forundersøgelse, under realisering</i> eller <i>realiseret</i> i hhv. Norddjurs og Syddjurs Kommuner. Derudover præsenteres treparten for fysiske kort, der indeholder skitseprojekterne, polygoner med eksisterende skov, DCE's kort over forslag til 30% beskyttet natur, så det er muligt at se, hvordan skitseprojekterne kan indgå i eks. større sammenhængende naturområder med opnåelse af flere synergiefekter.</p>
<p>Referat</p>	<p>Repræsentanter fra teknikergruppen gennemgik diverse igangværende projekter samt de skitseprojekter, som der arbejdes med i MARS.</p> <p>Muligheden for værditabskompensation i SGAV's vand og klimaprojekter giver lodsejerne mulighed for at få udbetalt sin kompensation efter tre dage, hvilket mange lodsejere sætter pris på.</p> <p>Ansøgninger på VE-anlæg vil der også blive taget højde for i forhold til skitseprojekter i MARS.</p> <p>DN vil gerne have præciseret at et realiserbart projekt betyder, at det passer ind i en tilskudsordning og ellers lever op til kriterierne for de forskellige projektyper og ikke om en lodsejer vil være med i projektet eller ej.</p> <p>DN spurgte ligeledes om der er en kortlægning af erosionsjorder. Der er netop blevet udarbejdet et kortlag af SGAV, som vil blive undersøgt af teknikergruppen om det kan anvendes.</p>

	Treparten har mulighed for at sende projektforslag ind til Sekretariatet, så de kan drøftes i teknikergruppen før næste møde i treparten.
--	---